

Ngaahi talēniti lahi. VCE 'e taha.

Ngaahi fili ki he ako 'i he Ta'u 11 mo e 12

Tongan | Lea Fakatonga

Department
of Education

Fakamafai'i 'e he Pule'anga 'o Vikatōia,
1 Treasury Place, Melbourne.

'Oku liliu 'a e ako ki he fānau ako lalahi 'i he kolisí 'i Vikatōliá ke 'oatu ha ngaahi faingamālie ako lahi ange mo ha fili 'oku lahi ange

'Oku 'i ai 'i he taimí ni 'a e founiga 'e ua ke ma'u ai ho'o Tohi Fakamo'oni 'o e Ako 'i Vikatōliá (Victorian Certificate in Education – VCE). Té ke lava 'o lesisita 'i he VCE pe ko e Akoako Ngāue Tefitó VCE (Vocational Major – VM), ko e polokalama ako 'i loto 'i he VCE, ako ngāue ta'u-'e-ua fo'ou.

Ko e Tohi Fakamo'oni Ako ki he Ngaahi Faingamāllie Ako Lahi Ange (Victorian Pathways Certificate-VPC), ko ha fili fo'ou ma'á e fānau ako 'a ia 'oku 'ikai kenau ala mateuteu pe lava ke fakakakato ha tohi fakamo'oni ako 'i ha lēvolo VCE.

Té ke lava 'o fili 'a e ngaahi lēsoni VET ko e konga ho'o ngaahi ako 'i he kalasi lalahi ange 'i he kolisí. 'Oku 'oatu 'e he ngaahi lēsoni VET ma'au 'a e ngaahi foto'i ngāue mo e 'ilo mateuteu ki he ngāué mo e hoko atu 'a e akó.

Pe 'oku ke fiema'u ke ke hoko atu ki he 'univēsití pe 'ikai, ko e TAFE, pe akoako ngāue pē ako ngāue, pe 'alu hangatonu pē ki he ngāue 'i he 'osi ho'o aka, 'oku 'i ai 'a e faingamālie ako lahi ange hono ua 'e malava ke ne tokoni'i koe ke ke a'u ki ai.

Tohi Fakamo'oni 'o e Ako'a e VCE (VCE)

Akoako Ngāue 'a e VCE (VM)

Ngaahi ako ngāue,
akoako ngāue, VET, 'i
he 'univēsití (ATAR) pe
ngāue

Tohi Fakamo'oni Ako 'a Vikatōlia ki Ngaahi Faingamālie Ako Lahi Ange (VPC)

Ngaahi ako ngāue,
akoako ngāue, VET,
'i he 'univēsití ('o
fakafou 'i he ngaahi
polokalama hū kehe ki
he akó) pe ngāue

Kalasi lalahi ange 'i
he kolisí, lēvolo hū
ma'ulalo ki he VET pe
ngāue

VCE

Ko e VCE ko e fakamo'oni ako ki he fānau ako lalahi 'i he kolisí 'a ia 'oku ne faka'atā ai 'a e ngaahi faingamālie ako lahi ange ki he ako ma'olunga ange, lēvolo ma'olunga 'o e TAFE pe tohi fakamo'oni ako ki he 'ū lēsoni VET, akoako ngāue, ako ngāue mo e ngāue'angá.

'Oku lahi hake 'i he ngaahi lēsoni e 90 ke fili mei ai mei he ako ki he fa'ahinga 'o e tangata, saienisi, fika, tekinolosia, ngaahi 'aati, fakamālohisino mo e ngaahi lea fakafonua. 'Oku 'i ai foki mo ha ngaahi ako makehe 'e 27'o hangē ko e me'alelé, mo'ui lelei, mo e ngaahi 'ulú mo e matamata lelei.

Vakai ki ho 'apiakó ki he ngaahi lēsoni 'oku nau tuku atú. Kapau te ke fiema'u ha ATAR 'i he taimi 'oku ke 'osi ai mei he akó, 'oku totonu leva ke ke fili 'a e faingamalie ako lahi ange ki he VCE.

Faingamālie ako lahi ange ki he VCE 'a Deshi

'Oku faka'amau 'a Deshi ke hoko ko ha loea pea té ne lesisita 'i he ngaahi lēsoni VCE 'o hangē ko e Lea faka-Pilitāniá, Fiká, Ngaahi Ako Fakalaó, Ako Fakaesinó, Hisitōliá, mo e Pisinisi VCE VET. 'E 'osi 'a Deshi meí he kalasi ma'olunga ange 'i he kolisí 'aki 'a e VCE.

Ko e ngaahi lēsoni kuo filí, 'oku tuhotuha tatau ia mo e ngaahi manako mo e taumu'a fakangāue 'a Deshi. Na'e tokoni'i 'e he faiako 'a Deshi mo e taha ngāue ki hono fili 'o e taumu'a ngāue 'i he akó ke fili 'a e ngaahi lēsoni tu'utu'uni ke fakakakato 'a e ngaahi fiema'u fakafo'ilēsoni 'a e 'univēsití ki he ako lao.

Ngaahi lēsoni 'a Deshi ki he Ta'u 10

VCE Ako Fakamālohisino 'luniti 1 mo e 2

Ngaahi lēsoni 'a Deshi ki he Ta'u 11

VCE 'Ingilisi 'luniti 1 mo e 2

VCE Ngaahi Founiga Fakafiká 'luniti 1 mo e 2

VCE Ako ki he Lao 'luniti 1 mo e 2

VCE Hisitōlia Mōteni 'luniti 1 mo e 2

VCE Fakamālohisino 'luniti 3 mo e 4

VCE VET Tohi Fakamo'oni Ako III 'i he Pisinisi 'luniti 1 mo e 2

Ngaahi lēsoni 'a Deshi ki he Ta'u 12

VCE 'Ingilisi 'luniti 3 mo e 4

VCE Ngaahi Founiga Fakafiká 'luniti 3 mo e 4

VCE Hisitōlia 'o e Ngaahi Liukavá 'luniti 3 mo e 4

VCE Ako ki he Lao 'luniti 3 mo e 4

VCE VET Tohi Fakamo'oni Ako III 'i he Pisinisi 'luniti 3 mo e 4

VCE Akoako Ngāue Tefító

Ko e Akoako Ngāue Tefító VCE (VCE VM), ko e polokalama ako ako ngāue ta'u-e-ua, 'a ia oku fokotu'u fakahangatonu 'i he VCE. 'Oku fa'u ke ne fakanaunau 'aki koe ha ngaahi poto fe'unga ki he ngāué, hoko atu ho'o akó mo ho'o ngaahi fokotu'u fakafo'ituitui ko ha mēmipa longomo'ui mo fengae'aki 'o e sosaieti.

Ko e fili lelei eni 'o kapau 'oku ke fili ke ke ako 'i he 'ōtakai fōtunga totonu 'o e ngāué, pea 'ikai ke fiema'u ha ATAR ki ho'o ngaahi taumu'a ki he 'osi ho'o akó. Ko e halanga ako lelei eni ki haakoako ngāue, ako ngāue, hoko atu 'a e ako, pe hangatonu ki ha ngāue.

Te ke ako ki he ngaahi 'iuniti tefito – Laukonga mo e Tohi, Fakafika, Ngaahi Pōto'i Fakangāue mo e Ngaahi Pōto'i Langa Fakalakalaka Fakafo'ituitui - pea fakakakato 'a e ngaahi houa 'e 180 'o e Ako ki he Akoako Ngāue mo e Akó (VET) 'i he lēvolo Tohi Fakamo'oni Ako II pē ma'olunga ange.

'Oku 'ikai ke 'i ai ha sivi ki tu'a 'a e VCE VM, tuku kehe ange mei he Sivi ki he 'Ilo Fakalukufua (GAT) pē 'i ha ngaahi polokalama VCE VET 'e ni'ihi. 'Oku 'uhinga eni 'e 'ikai ke ke ma'u ha maaka ki he ngaahi lēsoni VCE VM pē ha ATAR.

Te ke malava 'o tānaki atu 'a e ngaahi lēsoni VCE mo e polokalama VCE VET ki ho polokalama akoako VM.

Ko e faingamālie ako VCE VM ‘a Kamala

‘Oku manako ‘a Kamala ke ako lolotonga ‘ene fakahoko ‘a e ngāue pea ‘okú ne fie hoko ko e taha ngāue ukamea, ko ia ai kuó ne lesisita ‘i he Akoako Ngāue Tefitó VCE (VCE VM). Te ne fakahoko ‘a e ngaahi ako VCE VM pea mo e VCE VET Tohi Fakamo’oni Ako II ‘i he ‘Enisiniá. ‘E ‘osi ‘a Kamala mei he kolisí mo ‘ene Tohi Fakamo’oni ‘o e Ako ‘i Vikatōliá ki he Akoako Ngāue Tefitó. Na’ā ne talanoa kotoa ‘a e ngaahi me’ā ni mo hono fāmili, faiako mo e tokotaha tokangaekina ‘a e kumi ngāue ‘a e ‘apiako.

‘I he Ta’u 10, na’ē kau atu ‘a Kamala ki ha ‘aho fakaangaanga ‘a e TAFE pea ne a’u tonu ai ki he ‘enisinia ‘a e VET. Na’ā ne ‘alu leva ‘i ha ‘a’ahi ngāue ki ha fale ngāue ngaohi kalavani mo kole pe ‘e malava ke ne fakahoko ha Ako Fakahoko Ngāue ‘i he Ngāue’anga ‘i he kautaha ko ia lolotonga ‘ene ‘i he Ta’u 11. Ko e ‘uhinga eni te ne faka'aonga'i 'ene taimi ako 'e ni'ihi 'i ha fale ngāue ngaohi kalavani ke ako 'i he ngāue. Te ne ma'u 'a e maaka mei he taimi ko eni ki he 'ene VCE Akoako Ngāue Tefitó. 'I he taimi te ne fakakakato ai 'a e Ta’u 12, ‘oku ‘amanaki lelei pe ‘a Kamala ke ne ma'u ha akoako ngāue ‘i he kautaha ko ‘eni.

Ngaahi lēsoni ‘a Kamala ki he Ta’u 11

VCE VM Laukonga mo e Tohi ‘luniti 1 mo e 2

VCE Fika Fakalukufua ‘luniti 1 mo e 2

VCE VM Ngaahi Pōto'i Fakangāue (Work Related Skills – WRS) ‘luniti 1 mo e 2

VCE VET Tohi Fakamo’oni Ako II ‘i he Ako ki he ‘Enisiniá ‘luniti 1 mo e 2

VET ‘luniti 1 Ako Fakahoko Ngāue ‘i he Ngāue’anga (houa ‘e 90)

Ngaahi lēsoni ‘a Kamala ki he Ta’u 12

VCE VM Laukonga mo e Tohi ‘luniti 3 mo e 4

VCE Fika Fakalukufua ‘luniti 3 mo e 4

VCE VM Ngaahi Pōto'i Langa Fakalakalaka Fakatāutaha (PDS) ‘luniti 3 mo e 4

VCE VM Ngaahi Pōto'i Fakangāue (WRS) ‘luniti 3 mo e 4

VCE VET Tohi Fakamo’oni Ako II ‘i he Ako ki he ‘Enisiniá ‘luniti 3 mo e 4

VET ‘luniti 2 Ako Fakahoko Ngāue ‘i he Ngāue’anga (houa ‘e 90)

Tohi Fakamo'oni Ako 'a Vikatōlia ki he Faingamālie Ako Lahi Ange

Tohi Fakamo'oni Ako 'a Vikatōlia ki Ngaahi Faingamālie Ako Lahi Ange (VPC) ko ha faka'ilonga ako fakava'e kalasi ma'olunga ange ma'a e fānau ako 'a ia 'oku 'ikai kenau ala mateuteu pe lava ke fakakakato ha tohi fakamo'oni ako 'i ha lēvolo VCE pea tenau fie ma'u 'a e founга ako fakafaingofua. Ko e VPC 'oku 'i he Fokotu'utu'u 'a 'Aositelelia ki he Ngaahi Fakamo'oni Ako Lēvolo 1.

'Oku nau tuku atu 'a e silapa lelei mo e poupou makehe ma'au ke tokoni atu ke ma'u 'a e ngaahi poto'i fakangāue mo e ngaahi malohinga 'oku ke fiema'u ke ke toe fakalakalaka ai ki mu'a.

'Oku angamaheni ke fakakakato 'a e VPC 'i he Kalasi 11 mo e 12, ka 'oku fakafaingofua pē ko ia ai 'oku lava pē 'o kamata vave ange pe fakakakato 'i ha vaha'a taimi lōloa ange 'i he ta'u 'e 2. 'Oku fa'u mo fakahoko 'a e ngāue makehé 'i ha tu'unga 'oku faingofua nge 'i he VCE pe Akoako Ngāue Tefito VCE. Té ke lava 'o ako 'a e VPC 'i he taimi pē 'a'au pea 'e sivi 'e he kau faiakó 'a ho'o fakalakalaká 'o ngāue 'aki ha ngaahi 'ekitivitī ako kehekehe 'i lokiako.

Ko ho'o fakakakato pē 'a e polokalama VPC, 'e foaki kiate koe 'a e Tohi Fakamo'oni Ako 'a Vikatōlia ki Ngaahi Faingamālie Ako Lahi Ange. 'Okú totonu ké ke fakatalanoa pe ko e fili tonu eni kia koé mo ho'o kau faiakó mo e fāmilí.

Faingamālie Ako VPC 'a Brandon

'Oku fie ma'u 'e Brandon 'a e founiga fakafaingofua koe'uhī ko 'ene foki ki he akō mo ha fokoutua 'oku tu'uma'u. Na'e talanoa 'a e kau faiako 'a Brandon mo ia mo 'ene ongomātū'a fekau'aki mo e VPC.

'Oku manako 'a Brandon 'i he VPC koe'uhī te ne malava 'o kamata'i 'ene polokalama ako 'i he taimi te ne fiema'u ai. Na'e fakapapau'i leva 'e Brandon ke ne lēsisita 'i he ngaahi lēsoni VPC, ke fakahoko 'a e ngaahi poloseki 'i he komiunitū pea mo e ngāue fakataha mo 'ene kaungā ngāue. 'E ala lava ke fakahoko 'e Brandon 'ene polokalama ako 'o lōloa ange 'i he ta'u 'e ua.

'E fakahoko leva 'e Brandon 'a e VPC 'luniti 1 'o e Laukonga mo e Tohi mo e Fakafika, kae tuku 'a e Ta'u 10 'Ingilisi mo e Fika. Ko e taimi te ne fakahoko ai 'a 'ene ngaahi fili ki he Ta'u 11 mo e 12, 'e 'ilo'i 'e Brandon ko e VPC ko e polokalama totonu ia ma'ana koe'uhī 'oku ne kei fiema'u 'a e fakafaingofua 'o e founiga mo e taimi.

'I he Ta'u 11 na'a ne kamata 'i he Tohi Fakamo'oni Ako II 'i he Fanga Ki'i Pisinihi liki koe'uhī ko e VET ko eni 'oku fakalele ia 'i he 'apiakō 'a ia 'oku ne fakafaingofua ange ai kiate ia ke kau ai. 'I he Ta'u 12, 'e hū 'a Brandon ki he ako faka'aho pea mo lēsisita 'i he Tohi Fakamo'oni Ako II ki he Tokoni 'i he Fale Ngaahi 'Ulū. Te ne fai 'a e Ako Fakahoko Ngāue 'i he Ngāue'anga 'i ha fale ngaahi 'ulu 'a ia ko hono 'uhinga 'e malava ke ne ma'u ai 'a e maaka ki he 'ene ako ngāue ai.

'Oku fiema'u 'e Brandon ke ne aokoako ngāue ko ha tokotaha ngaahi 'ulu 'i he 'ene 'osi mei he akō.

Ngaahi lēsoni 'a Brandon ki he Ta'u 10

VPC Laukonga mo e Tohi 'luniti 1

VPC Fakafika 'luniti 1

Ngaahi lēsoni 'a Brandon ki he Ta'u 11

VPC Laukonga mo e Tohi 'luniti 2

VPC Fakafika 'luniti 2

VPC Ngaahi Pōto'i Langa Fakalakalaka Fakafo'ituitui (PDS) 'luniti 1

VPC Ngaahi Pōto'i Fakangāue (WRS) 'luniti 1

VET 'luniti Tohi Fakamo'oni Ako II 'i he Pisinihi liki (Fakahoko Ngāue /'Ilo Me'a Fo'ou) 'luniti 1 mo e 2

Ngaahi lēsoni 'a Brandon ki he Ta'u 12

VPC Laukonga mo e Tohi 'luniti 3

VPC Ngaahi Pōto'i Langa Fakalakalaka Fakafo'ituitui (PDS) 'luniti 2

VPC Ngaahi Pōto'i Fakangāue (WRS) 'luniti 2

VET Tohi Fakamo'oni Ako II 'i he Tokoni 'i he Fale Ngaahi 'Ulū 'luniti 1 mo e 2

VET SWLR 'luniti 1 (houa 'e 90)

Fili 'a e faingamālie ako totonu

Ko e founга lelei taha ke fili ai 'a e faingamālie ako totonu ma'au ko ho'o talanoa mo ho'o tokotaha tokangaekina 'a e kumi ngāue, kau faiakó mo e fāmilí ke nau tokoni ki hono fakahoko 'a ho'o fili.

Fakakaukau ki ho'o ngaahi mālochingá, ngaahi lēsoni 'oku ke manako ai 'i he taimi ní mo e me'a 'oku ke fie fakahoko 'i he 'osi 'a ho'o akó.

'Oku ke fiema'u ke ke 'alu hangatonu pē ki he ngāue'anga pē ke hoko atu e akó? 'Oku ke fiema'u ke ke ngāue 'i he fefakatau'akí pē 'oku ke fakakaukau ki ha 'atakai faka'ōfisi?

Te ke hoko atu ki fē? Ko e Tohi Fakahinohino ki he ngaahi faingamālie ako lahi ange 'i he ako kolisi 'i Vikatōliá ko ha ki'i tohi fakamatala 'oku ne fakamatala'i ai 'a e me'a kotoa 'oku ke fiema'u ke ke 'ilo'i fekau'aki mo ho'o ngaahi ta'u faka'osi 'i he akó pea 'e tokoni atu ke ke mahino'i 'a ho'o ngaahi fili.

'Oku 'atā 'eni mei ho'o 'apiakó pē
vcaa.vic.edu.au/where-to-now.

Ki ha toe fakamatala fekau'aki mo e ngaahi fili faingamālie ako lahi ange fo'ou ki he ako kolisí 'alu ki he vic.gov.au/onevce.